

Cudze chwalicie... Spacerując po Skoczowie cz. 1

Data publikacji: 3.02.2013 16:00

"Cudze chwalicie, swego nie znacie - sami nie wiecie co posiadacie" - pisał w swoim wierszu Stanisław Jachowicz. Być może w codziennym biegu spraw nie zauważamy bogactwa terenu z którego pochodzimy- tajemnic, które skrywają skwery, place ulice i budowle... Portal OX.PL zaprasza na cykl spacerów po Śląsku Cieszyńskim. Zaczynamy je od Skoczowa, to właśnie w Trytonowym Grodzie mieści się nasza redakcja. Na wirtualny spacer zapraszamy Państwa co tydzień, zawsze w niedzielę.

□

Miasteczko do XVIII w. miało drewnianą zabudowę. Murowany był tylko zamek, ratusz i kościół. Wiele budowli zniszczyły pożary, które od XV w. nawiedzały miasto. Najtragiczniejszy był wiek XVIII, kiedy w przeciągu 43 lat miasto spaliło się dwukrotnie – w 1713 r. pożar zamienia miasto w pogorzelnisko. W maju 1756 r. wybuchł kolejny w zabudowaniach browaru miejskiego i znów objął całe miasto i niszcząc ponad 100 domów.

Po drugim pożarze rozpoczęto budowę Skoczowa murowanego, w tym pomogło cesarstwo. Odbudowano kościół parafialny pw. św. św. Piotra i Pawła, zamek i budynki śródmieścia. m.in. ratusz 1797 r. oraz rynkowa figura Jonasza (Trytona) z 1775r.

Dalsze przyśpieszenie rozwoju miasta nastąpiło na przełomie XIX i XX w. Miał na to wpływ rozwój przemysłu i linia kolejowa z Cieszyna do Bielska oddana do użytku w 1888 r.

Rozpoczynamy spacer Skoczowskim Szlakiem Zabytków:

RYNEK

Skoczów posiada typowy układ dla miast lokowanych w wiekach średnich z czworobocznym Rynkiem w centrum i uliczkami wychodzącymi z jego rogów. Przy zachodniej pierzei – prawdopodobnie od założenia miasta stałe w tym samym miejscu stoi ratusz.

W XIX w. Rynek nazywano z niemiecka Ringplatzem. Przed I wojną światową uchwałą Wydziału Gminnego przemianowano go na Plac Karła Sohlichy, na cześć zmarłego w 1911 r. długoletniego burmistrza Skoczowa. Po I wojnie światowej obowiązywała polska nazwa Rynek, zmieniona w 1936 r. na Plac Marszałka Piłsudskiego. W 1938 r. przebrukowano rynek kostką granitową.

RATUSZ

Usytuowany w zachodniej pierzei, zbudowany został w 1797r., wieża pochodzi z 1801r. Ratusz wybudowany został w stylu późnobarokowym, pierwotnie był piętrowy z wieżą na osi ponad fasadą. W 1935 r. został przebudowany z dodaniem drugiego piętra.

Na wysokości I piętra mieści się balkon o kutej balustradzie, po bokach wejścia na balkon dwa medaliony z płaskorzeźbionymi herbami Skoczowa i arcyksięcia Kazimierza Albrechta oraz data 1797.

U nasady wieży od frontu wizerunek św. Jana Sarkandra w owalnym, profilowanym obramieniu. 10 V 1933 r. na posiedzeniu Wydziału Gminnego odczytano Reskrypt Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, według którego ratusz w Skoczowie uznany został Rozporządzeniem Prezydenta RP z 6 II 1928 r. „O opiece nad zabytkami” za zabytek sztuki.

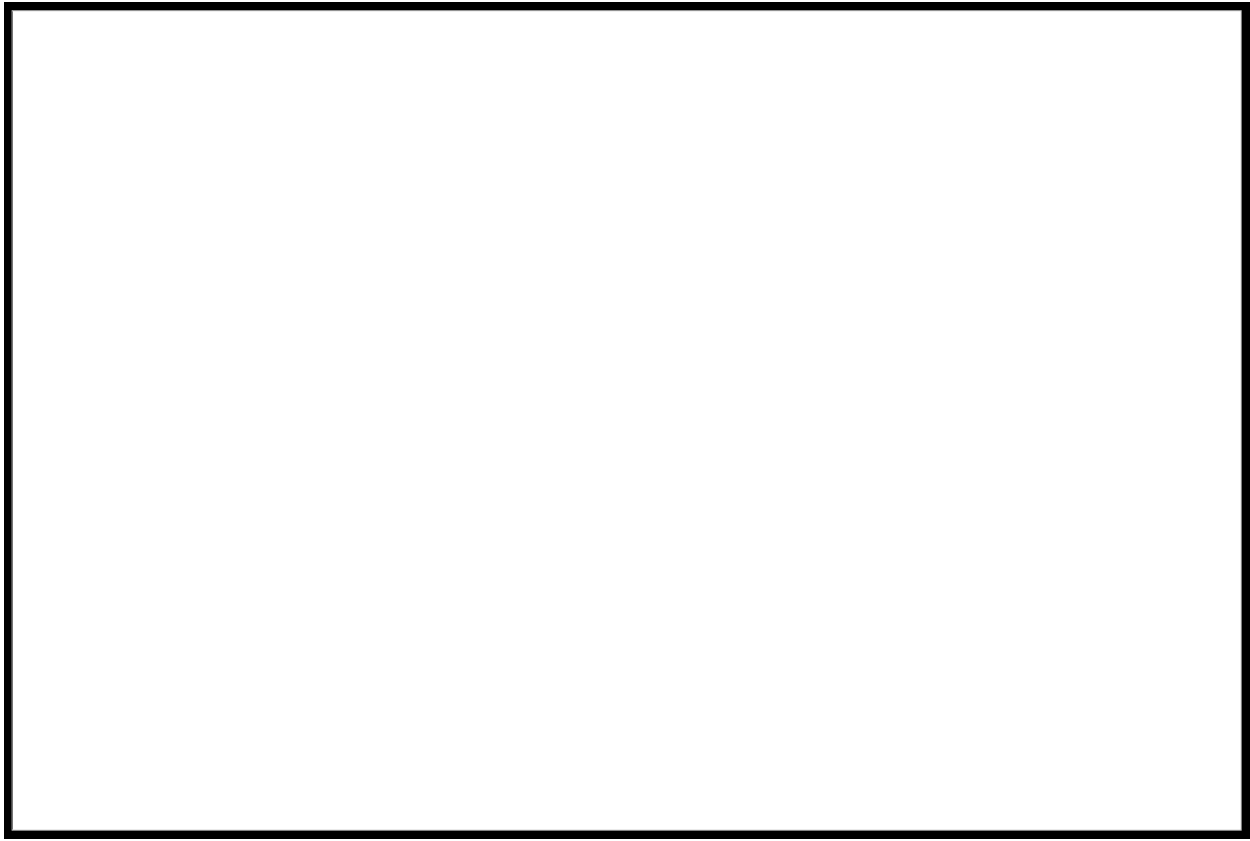
DOM URODZENIA ŚW. JANA SARKANDRA, Rynek 2

Święty Jan Sarkander jest jednym z patronów Skoczowa. To właśnie tu w kamienicy przylegającej do ratusza według tradycji urodził się św. Jan Sarkander. Wygląd kamienicy z XVI/XVII w., został przekształcony. Zachowała się jedynie piwnica murowana z kamienia, prostokątna, sklepiona kolebkowo, w której od 1890 r. istnieje kaplica św. Jana Sarkandra. Tu w każdą środę o godz. 7.00 odprawiana jest Msza św.

W odrestaurowanych pomieszczeniach parteru od 1994 r. działa Muzeum Parafialne św. Jana Sarkandra. W ścianie frontowej na wysokości parteru znajduje się kamienna tabliczka informująca o urodzeniu w tym miejscu św. Jana Sarkandra.

MIEJSKA „CZYSZCZARNIA” czyli FONTANNA Z FIGURĄ JONASZA (TRYTONA)

Pod koniec XVIII w. na Rynku stanęła murowana czyszczarnia, do której drewnianymi rurami doprowadzono wodę z Kaplicówki. Jako ozdobę studni ustawiono kamienny posąg Jonasza, zwanego Trytonem, dzieło Wacława Donaya. Po założeniu wodociągu miejskiego, w 1895r. usunięto z Rynku czyszczarnię, a figurę ustawiono w ogrodzie za hotelem. W 1901 r. przeniesiono ją ku studzińce na zboczu Kaplicówki. 10 V 1933 r. Reskrytem Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego „figurę rzeźbioną z kamienia, Posejdon zwanego Jonaszem” uznano za zabytek sztuki na podstawie Rozporządzenia Prezydenta RP z 6 II 1928 r. o opiece nad zabytkami. Dopiero w 1956 r. mocno uszkodzony posąg przeniesiono do parku za OSP i poddano wstępnej konserwacji. Staraniem Koła MZC i władz miasta 19 XI 1976 r. Jonasz wrócił na skoczowski rynek. W roku 2005 przeprowadzono renowację rzeźby i basenu. Od 2012 roku Jonasz bierze udział w akcjach promocyjnych miasta m.in. w Wielkanoc można było zobaczyć tam wielkanocne pisanki, podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Jonasz z szalikiem kibicował Polakom, skrywał też wianki dziewic w Noc Świętojańską.

Część pierwszą spaceru sporządzono na podstawie opracowania Szlaku Zabytków Skoczowa spisanego przez historyka - Halinę Szotek. Kolejna część już za tydzień.